

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier och strålning
103 33 Stockholm

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Cyclife Sweden ABs remissyttrande över delbetänkandet "Ny kärnkraft i Sverige – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall" (SOU 2025:104)

Sammanfattning

Inledningsvis vill Cyclife understryka att vissa förslag i utredningen, i kombination med de positiva inslagen i utredningens betänkande (såsom tydliggjort statligt ansvar, inkludering av IKA och förstärkt nationell samordning), kan komma att bidra till det nya systemet för hantering av radioaktivt avfall. Detta förutsätter att ingen aktör glöms bort och genom att ta tillvara på befintliga lösningar och kompetenser kan ett robust regelverk skapas som gagnar hela branschen och främjar en ansvarsfull, säker hantering av radioaktivt avfall i Sverige under lång tid framöver.

I detta remissyttrande lämnar Cyclife sina kommentarer enligt nedan, innehållande kommentarer och förslag.

Ang utredningens innehåll

Utredningen fokuserar genomgående på kärnkraftsbolagen och SKB, medan andra tillståndshavare (såsom Cyclife, Studsvik, Westinghouse m.fl.) hamnar i skymundan. Definitionen av "befintliga aktörer" (s. 127) bör justeras eller kompletteras så att den uttryckligen omfattar **samtliga** som bedriver kärnteknisk verksamhet med avfallsansvar – inte bara de med kraftreaktorer. Cyclife föreslår att ett förtydligande införs i förarbetena: "Även andra tillståndshavare enligt kärntekniklagen som genererar kärnavfall, exempelvis avfallsbehandlingsanläggningar, omfattas av systemets principer och ansvar." Detta skulle undanröja tvetydighet kring Cyclifes roll. Vidare bör figurer och beskrivningar i betänkandet (t.ex. figur 3.1 och 3.2) uppdateras för att inkludera avfallsflöden från andra aktörer än kärnkraftverk. I nuläget är dessa figurer ofullständiga – exempelvis saknas flöden från tillståndshavare som Cyclife Sweden AB – och en reviderad utformning skulle ge en mer korrekt nulägesbild.

Ang avfallsbehandling

Utredningen bör inkludera att volymreducerande behandling är en del av systemet redan idag. I betänkandet refererar utredningen till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2021:7) om hantering av radioaktivt avfall (se t.ex. s. 103 och 105). Däremot nämns inte uttryckligen att dessa föreskrifter faktiskt tillåter volymreducerande behandling av avfall – såsom förbränning och smältning – även om slutligt slutförvar ännu inte tagits i drift. Cyclife anser att förarbetena bör klargöra detta för att undvika missförstånd. Enligt SSMFS 2021:7 (3 kap. 3 §) är det tillåtet att

Cyclife Sweden AB

Box 610
SE-611 10 Nyköping
SWEDEN
Visiting adress: Studsvik

Phone +46 155 60 64 00
Fax +46 10 150 34 23

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 559019-2455
VAT no. SE559019245501

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

behandla och konditionera radioaktivt avfall i syfte att underlätta framtida förvaring, vilket inkluderar förbränning och smältning för volymreduktion och stabilisering av avfallet. Att betona detta i propositionen stöder utredningens intention om att hanteringen ska anpassas till framtida omhändertagande – genom att redan i ett tidigt skede reducera volymer och förbättra avfallets egenskaper för lagring ökar man effektiviteten och säkerheten i systemet.

Mer utförliga kommentarer och förslag

Utredningens innehåll

Utredningens titel "Ny kärnkraft i Sverige – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall", indikerar att det ska vara ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall. Tyvärr är den kärntekniska delen av utredningen helt fokuserad på kärnkraftsbolagen och slutförvarsorganisationen. Detta trots att Sverige har flera andra kärntekniska tillståndshavare som spelar en väsentlig roll för en hållbar svenska kärnteknisk industri. Detta blir särskilt klart när man i utredningen definierar *befintliga aktörer*:

"Med *befintliga aktörer* avses i denna utredning de som ingår i den nuvarande kärnkraftsindustrin, dvs. de som är tillståndshavare som bedriver kärnteknisk verksamhet för drift eller avveckling av en eller flera nu befintliga kärnkraftsreaktorer. Dessa befintliga aktörer är även direkt, eller genom sina ägarbolag delägare och uppdragsgivare till SKB för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle från det nu befintliga kärnkraftsprogrammet."

Ovanstående definition avspeglar inte att det i Sverige finns idag radioaktivt avfall med tre distinkta ursprung, dvs från tre distinkta grupper av *befintliga aktörer*:

- Kärnkraftverken, KKV.
- Övriga kärntekniska anläggningar, benämns ÖKTA av SSM, benämns KTA i bilaga 3 till utredningen.
- Icke kärnkraftanknutet avfall, IKA.

Kärnkraftverken producerar kärnavfall som inte är använt kärnbränsle, och använt kärnbränsle som inte ska användas på nytt.

Övriga kärntekniska anläggningar (ÖKTA) är t.ex. Cyclife, Westinghouse och Studsvik. Dessa anläggningar producerar också kärnavfall och har tillstånd enligt KTL. ÖKTA inkluderar även SKB:s anläggning CLAB i Oskarshamn och SFR vid Forsmark, vilka även dessa producerar kärnavfall.

Vissa av de övriga kärntekniska anläggningarna har en speciell situation då dessa är tillståndshavare, avfallsproducent och dessutom leverantör till kärnkraftsbolagen. En situation som genom åren inte alltid har varit enkel att hantera.

IKA är icke kärnkraftanknutet avfall och uppkommer t.ex. i forskning, på sjukhus, inom försvaret eller inom den konventionella industrin när strålkällor skrotas. Därtill ska läggas allt NORM-avfall som också inkluderas i IKA.

Cyclife Sweden AB

Box 610
SE-611 10 Nyköping
SWEDEN
Visiting adress: Studsvik

Phone +46 155 60 64 00
Fax +46 10 150 34 23

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 559019-2455
VAT no. SE559019245501

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

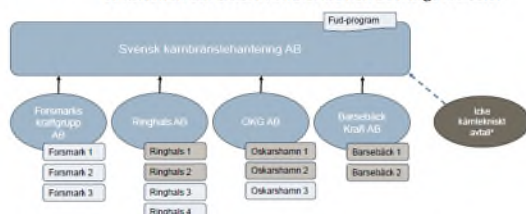
KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

De figurer som finns i kapitel 3 redovisar inte hela bilden av vilka som deponerar/deponerat kärnavfall hos SKB och som har avtal för fortsatt deponering.

Figur 3.1 Organisatorisk struktur och uppdrag för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle från befintliga reaktorer

Källa: Egen figur.

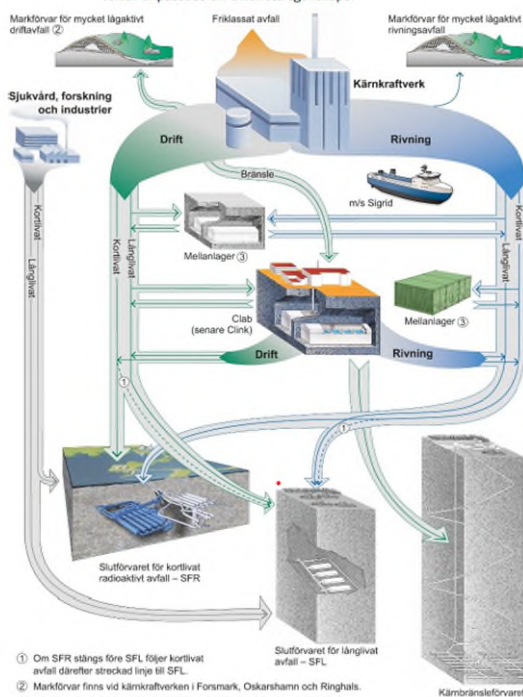
*) Viss icke kärntekniskt avfall lagras i väntan på placering eller har placerats i de slutförvar som Svensk kärnbränslehantering AB har etablerat för befintlig kärnkraft.

Anm. Mörk ruta innebär att reaktorn är avställd och under avveckling, vit ruta att reaktorn är i drift.

Vidare visar inte figur 3.2 att det finns avfallsbehandlingsanläggningar i det svenska systemet då figuren är tagen från SKB:s FUD-program och inte inkluderar ÖKTA. Att använda figuren, i enlighet med bildtexten, för att illustrera avfall från andra verksamheter är missvisande då flera centrala verksamheter saknas i figuren.

Figur 3.2 Nuvarande system för omhändertagande av kärnavfall, använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från andra verksamheter

Systemet omfattar transport av avfall från producerande anläggningar, till anläggningar för mellanlager, inkapsling eller annan bearbetning och emballering inför transport och inplacering i slutförvar anpassade till avfallens egenskaper

① Om SFR stängs före SFL följer kortlivat avfall därefter streckad linje till SFL.

② Markförvar finns vid kärnkraftverken i Forsmark, Oskarshamn och Ringhals.

③ Mellanlager lokalt på kärnkraftverken eller annan plats. Mellanlagring av långlivat avfall sker idag vid kärnkraftverken, i Clab och i Studsvik.

Källa: Svensk kärnbränslehantering AB, Fud-program 2022.

Cyclife Sweden AB

 Box 610
 SE-611 10 Nyköping
 SWEDEN
 Visiting adress: Studsvik

 Phone +46 155 60 64 00
 Fax +46 10 150 34 23

 Registered in Nyköping, Sweden
 Org. no. 559019-2455
 VAT no. SE559019245501

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

Båda dessa figurer bör justeras så att de inkluderar avfallsbehandlingsanläggningarna som finns i Sverige och avfallsflödena till och från dessa och andra ÖKTA.

Sammanfattning

Utredningen fokuserar genomgående på kärnkraftsbolagen och SKB, medan andra tillståndshavare (såsom Cyclife, Studsvik, Westinghouse m.fl.) hamnar i skymundan. Definitionen av *"befintliga aktörer"* (s. 127) bör justeras eller kompletteras så att den uttryckligen omfattar **samtliga** som bedriver kärnteknisk verksamhet med avfallsansvar – inte bara de med kraftreaktorer. Cyclife föreslår att ett förtydligande införs i förarbetena: *"Även andra tillståndshavare enligt kärntekniklagen som genererar kärnavfall, exempelvis avfallsbehandlingsanläggningar, omfattas av systemets principer och ansvar."* Detta skulle undanröja tvetydighet kring Cyclifes roll. Vidare bör figurer och beskrivningar i betänkandet (t.ex. figur 3.1 och 3.2) uppdateras för att inkludera avfallsflöden från andra aktörer än kärnkraftverk. I nuläget är dessa figurer ofullständiga – exempelvis saknas flöden från tillståndshavare som Cyclife Sweden AB – och en reviderad utformning skulle ge en mer korrekt nulägesbild.

Den Nationella Avfallsorganisationen (NAO) och finansieringsprinciper

I SOU 2025:104 – Kapitel 5.3, avsnitt "Organisatoriska och processuella förutsättningar för ett öppet system" står följande i första stycket:

"Premisserna för den nationella avfallsorganisationens etablering skapar en struktur som möjliggör att avfallssystemet är öppet för alla aktörer som har fått tillstånd till nya kärnkraftsreaktorer enligt kärntekniklagen, oavsett reaktorteknik eller typ av radioaktivt avfall som uppkommer vid drift av reaktorn."

Cyclife efterfrågar ett tydligare förtydligande av 3 kap. 2 § 3 (*"efter beslut av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, övriga som har fått tillstånd till annan kärnteknisk anläggning enligt lagen om kärnteknisk verksamhet än en kärnkraftsreaktor"*) i det föreslagna lagförslaget. Vill regeringen att aktörer som Cyclife ska anslutas som medlemmar/delägare i den nationella avfallsorganisationen (NAO) efter särskilt beslut, eller enbart att NAO måste planera för deras avfall? Om avsikten är att inkludera Cyclife som delägare/medlemmar bör detta framgå uttryckligen av lagtexten eller motiven. Om avsikten är att Cyclife ska stå utanför ägarkretsen bör det ändå finnas mekanismer som säkrar Cyclifes inflytande på avfallsplaneringen. Cyclife föreslår att NAO:s bolagsordning eller en kommande förordning åläggs att inrätta ett rådgivande organ för externa aktörer, där företag som Cyclife kan bidra i strategi- och planeringsprocessen. Alternativt bör möjligheten finnas för andra tillståndshavare att frivilligt ingå som delägare om de så önskar. Detta är viktigt för att Cyclife inte endast ska bli en betalande kund i ett system enbart fokuserat på kärnkraftverkens behov, utan även kunna bidra med sin expertis i den långsiktiga planeringen.

Cyclife anser att om NAO eller det statliga bolaget överväger att etablera egen behandlingsverksamhet bör detta föregås av en analys som visar att det **inte** är mer kostnadseffektivt att anlita befintliga eller andra kommersiella aktörer. Utredningen nämner visserligen upphandling av externa tjänster som en möjlighet (s. 325), vilket Cyclife stödjer. För att undvika onödig kapacitetsdubbling föreslår Cyclife att det i det fortsatta arbetet betonas att befintliga externa tjänster bör utnyttjas i största möjliga mån genom upphandling, innan ny kapacitet byggs upp inom staten eller NAO.

För att säkra fortsatt drift, är det avgörande att CSAB och andra kärntekniska tillståndshavare och tillika avfallsproducenter har en möjlighet att påverka utformningen av avfallssystemet för kärntekniskt avfall redan från start.

Cyclife Sweden AB

Box 610
SE-611 10 Nyköping
SWEDEN
Visiting adress: Studsvik

Phone +46 155 60 64 00
Fax +46 10 150 34 23

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 559019-2455
VAT no. SE559019245501

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

När nya avgiftsmodeller införs för aktörer som Cyclife är det avgörande att ta hänsyn till de avgifter Cyclife redan har betalat för deponering i SFR/SFL. Cyclife föreslår att Cyclife tillerkänns ett tillgodohavande eller en form av kreditering i det nya systemet, motsvarande värdet av det slut-förvarsutrymme Cyclife redan finansierat men ännu inte utnyttjat. Till exempel, om Cyclife genom tidigare avtal har betalat för att få deponera en viss volym avfall i SFR i framtiden, bör Cyclife antingen behålla rätten att använda det utrymmet i SFR eller erhålla motsvarande deponeringsvolym i det nya systemet. Cyclife efterfrågar också tydlighet kring hur en "skälig ersättning" ska beräknas när nya aktörer nyttjar befintliga anläggningar eller lösningar som finansierats av andra. Förutsägbarhet är viktig – exempelvis skulle en taxa eller formel fastställd av SSM eller regeringen (baserat på avfallsslag, volym, aktivitetsnivå etc.) kunna ge klarhet för alla parter. Transparens i kostnadsunderlagen är central, så att mindre aktörer som Cyclife inte behöver oroa sig för att de subventionerar större aktörers behov i det nya systemet.

Övergångsbestämmelser för befintliga avfallsavtal

Cyclife anser att lagstiftaren uttryckligen måste hantera frågan om pågående och framtida avfallsåtaganden som redan omfattas av det befintliga systemet. Till exempel bör det tydliggöras att *avfall som härrör från de befintliga reaktorprogrammen – inklusive sådant avfall som upp-kommer efter 1 juli 2026 men som planerats bli omhändertaget inom ramen för gällande avtal och finansieringslösningar – även fortsättningsvis ska få deponeras i befintliga eller beslutade slut-förvar (SFR, SFL)*. Detta kan lämpligen införas som en övergångsbestämmelse eller förtydligas i propositionstexten. Cyclife noterar utredningens resonemang om gränsdragningar (s.219) och vill understryka att risken för tolkningsoklarheter – exempelvis farhågan "*blir Cyclife utlämnade utanför systemet framöver?*" – måste elimineras. Cyclife vill också framhålla att staten historiskt redan integrerat Studsviks avfall i systemet (jfr 1983 års avtal mellan Studsvik Energiteknik och SKB). Dessa långvariga åtaganden och de avgifter som betalats in får inte plötsligt upphävas av nya regler. **Kort sagt måste befintliga avtal och gjorda inbetalningar hedras i det nya systemet.**

Förtydliga avfallshanteringskrav vid nya reaktortillstånd

Utredningen föreslår en ändring i kärnteknikförordningen (föreslagen ny 16 c §) som innebär att prövningen av en ansökan om ny reaktor primärt ska fokusera på sökandens interna förmåga att hantera sitt avfall, snarare än att alla slutliga lösningar finns på plats. Cyclife ser en risk att långsiktig kostnadseffektivitet och samarbetet med externa aktörer då förbises. Även om inte *samtliga* långsiktiga åtgärder behöver vara färdigställda vid ansökan, bör en reaktorägare ändå presentera en plan för hur det slutliga omhändertagandet av avfallet ska ske – inklusive eventuella samarbeten med den nationella avfallsorganisationen eller andra externa parter. Cyclife föreslår att den nya bestämmelsen kompletteras så att sökanden ska redovisa strategin för slutlig hantering av avfallet utanför den egna anläggningen, i samråd med NAO. Detta skulle ge nya aktörer incitament att tidigt ta kontakt med exempelvis Cyclife eller NAO för att planera hur deras avfall ska behandlas och slutlagras, vilket i sin tur skapar en tryggare och mer förutsägbar hantering i hela systemet.

Cyclife Sweden AB

Box 610
SE-611 10 Nyköping
SWEDEN
Visiting adress: Studsvik

Phone +46 155 60 64 00
Fax +46 10 150 34 23

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 559019-2455
VAT no. SE559019245501

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

Korrigera beskrivningarna av Cyclifes avfall och ansvar

Utredningens formuleringar om avfall som inte härrör från kärnkraftverk (t.ex. s. 224) bör inkluderas kärnavfall från ÖKTA för att undvika missförstånd. Avfallet från Cyclifes verksamhet är att betrakta som *kärnavfall* enligt kärntekniklagens definition – det är inte "annat radioaktivt avfall" vid sidan av systemet. Texten i betänkandet bör ändras för att spegla detta, till exempel: "*SKB har även avtal med vissa tillståndshavare utan kärnkraftsreaktorer, t.ex. Cyclife, om att slutförvara deras kärnavfall under förutsättning att uppställda kriterier uppfylls...*" Vidare bör det framgå att SKB inte ensam "avgör" om avfallet ryms i slutförvaren, avfall som är föremål för deponering ska uppfylla gällande WAC (waste acceptance criteria) och det ska finnas ett avtal för deponering.

Det är viktigt för Cyclife att utredningen inte ger intryck av att Cyclifes avfall är en marginell företeelse eller ett extrainslag utanför huvudsystemet. Enligt kärntekniklagens bestämmelser (10–14 §§) har **samtliga** tillståndshavare ett likvärdigt ansvar för sitt kärnavfall. Cyclife önskar att utredningen och kommande proposition beaktar detta genom att konsekvent inkludera alla relevanta avfallsproducenter i beskrivningar och resonemang, så att ingen aktörs ansvar eller roll förminskas.

Avfallbehandling

CSAB finner skrivningen i 4.1.3 "ingen organisation för lågaktivt avfall finns och att nya anläggningar måste till" inte avspeglar den faktiska situationen i Sverige eftersom det redan idag i Sverige finns en fullskalig behandlingsanläggning för låg- och medelaktivt avfall (Cyclife i Studsvik) där volymreduktion genom förbränning och smältning sker och som omnämns i SSMFS 2021:7 som tillåtna behandlingsmetoder. Utredningen förefaller förbise detta i kapitel 4.1.3 (s.145-146) där det diskuteras avfallshantering för nya reaktorer; man skriver som om ingen organisation för lågaktivt avfall finns och att nya anläggningar måste till. Cyclife anser att strategin bör utnyttja existerande behandlingskapacitet maximalt innan nya anläggningar övervägs."

Skulle den nationella avfallsorganisationen eller det statliga bolaget avse att etablera egen behandlingsverksamhet, bör detta föregås av en analys som visar att det ej är mer kostnads-effektivt att anlita befintliga aktörer. Cyclife ser gärna att förslaget tydliggör att upphandling av externa tjänster är en väg för genomförandet (vilket utredningen nämner på s.325), och att onödig kapacitetsdubbling undviks.

Utifrån Cyclifes 50-åriga erfarenhet inom omhändertagande av radioaktivt avfall, som är internationellt erkänd och framhålls som ett föredöme, skulle Cyclife kunna bidra med sina erfarenheter, både från den svenska verksamheten och internationellt samarbete och därmed bidra till den helhetsbild som den nationella avfallsorganisationen avser sträva efter.

I kapitel 3.3.2 Föreskrifter skriver utredningen om kärnavfall och SSMFS 2021:7:

"Föreskrifterna fokuserar på planering och styrning av omhändertagande, bestämning av egenskaper hos avfall och administrativa åtgärder för att underlätta det fortsatta omhändertagandet.²⁵ Föreskrifterna krävställer inte strålsäkerheten i anläggningen, utan handlar huvudsakligen om planering av omhändertagande samt administration och kvalitetssäkring av hantering av kärntekniskt avfall. Föreskrifterna förbjuder även viss behandling. Kraven syftar till att hanteringen ska ske på ett sätt som är anpassat till det framtida omhändertagandet.

Där den kursiverade delen (Cylifes kursivering) är ett exakt citat från vägledningstexten till SSMFS 2021:7 avsnitt Omfattning och är inte föreskriftstext.

Cyclife Sweden AB

Box 610
SE-611 10 Nyköping
SWEDEN
Visiting adress: Studsvik

Phone +46 155 60 64 00
Fax +46 10 150 34 23

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 559019-2455
VAT no. SE559019245501

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

Ovanstående är missvisande om man inte även tar med att det i 3 kap 3§ klart framgår att vissa behandlingsmetoder alltid är tillåtna, se nedan.

3 § Kärntekniskt avfall som är avsett för ett slutförvar som inte har tagits i drift, får inte behandlas på ett sätt som förhindrar ytterligare karakterisering eller ny eller ändrad behandling.

Om det finns särskilda skäl får sådan behandling som avses i första stycket ske efter godkännande från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Bestämmelsen i första stycket utgör inte hinder mot behandling genom

1. förbränning,
2. smältning, eller
3. pyrolys.

Syfte

Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att kärntekniskt avfall inte behandlas på ett sådant sätt att det framtida omhändertagandet försvåras eller försämrats. Bestämmelsen anger därför som huvudregel att det inte är tillåtet att behandla kärntekniskt avfall som saknar en drifftagen slutförvarslösning på ett sätt som gör det svårt eller omöjligt att genomföra ytterligare karakterisering eller behandling av avfallet. Det får således inte ske någon icke-reversibel behandling, utan det ska vara möjligt att omkonditionera avfallet. Därigenom möjliggörs ytterligare karakterisering eller ny eller ändrad behandling i framtiden, om detta skulle behövas för att Strålsäkerhetsmyndigheten ska kunna godkänna deponering av avfallet när slutförvaret har tagits i drift (jämför 4 kap. 3 §).

Att som Cyclife återvinna material, via smältning och efterföljande friklassning, och att volym-reducera genom förbränning vilket genererar ett inert avfall som är mycket lämpligt för slutförvar samt att Cyclife värmeåtervinner från förbränningsverksamheten är helt i linje med avfallshierarkin.

Sammanfattning

Utredningen bör inkludera att volymreducerande behandling är en del av systemet redan idag. I betänkandet refererar utredningen till Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2021:7) om hantering av radioaktivt avfall (se t.ex. s. 103 och 105). Däremot nämns inte uttryckligen att dessa föreskrifter faktiskt tillåter volymreducerande behandling av avfall – såsom förbränning och smältning – även om slutligt slutförvar ännu inte tagits i drift. Cyclife anser att förarbetena bör klargöra detta för att undvika missförstånd. Enligt SSMFS 2021:7 (3 kap. 3 §) är det tillåtet att behandla och konditionera radioaktivt avfall i syfte att underlätta framtida förvaring, vilket inkluderar förbränning och smältning för volymreduktion och stabilisering av avfallet. Att betona detta i propositionen stöder utredningens intention om att hanteringen ska anpassas till framtida omhändertagande – genom att redan i ett tidigt skede reducera volymer och förbättra avfallets egenskaper för lagring ökar man effektiviteten och säkerheten i systemet.

Cyclife Sweden AB

Box 610
SE-611 10 Nyköping
SWEDEN
Visiting adress: Studsvik

Phone +46 155 60 64 00
Fax +46 10 150 34 23

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 559019-2455
VAT no. SE559019245501

Handläggare

Maria Lindberg

Phone +46 155 60 64 00 Fax +46 101 50 3423

maria.lindberg@cyclife-edf.com

Datum

2025-12-05

Ert datum

2025-10-06

Vår referens

C-B-25-125

Er referens

KN2025/01854

Informationssäkerhetsklass

Öppen

Kommentarer och förslag ang IKA

Förtydliga definitionen av "planerat omhändertagande" för IKA-avfall

I förslaget till ny lag definieras vissa typer av avfall som undantas, bland annat "icke-kärntekniskt avfall som det finns ett planerat omhändertagande för" (2 kap. 1 § 2 i förslaget). Cyclife efterlyser en precisering av vad som avses med "planerat omhändertagande". Innebär detta avfall som redan deponerats i slutförvar (som vissa äldre radioaktiva avfall som redan ligger i SFR), eller avfall för vilket det finns ett avtal/program för slutförvaring? Enligt Cyclifes mening bör IKA-avfall som redan är deponerat eller bundet av gällande avtal inte omfattas av det nya systemet – annars riskerar man dubbelreglering. Utredningens utgångspunkt tycks vara att avfall som redan deponerats inte ska omfattas av den nya lagen, och detta bör tydligt framgå. Cyclife föreslår att lagtexten eller motiven klargör detta, till exempel: "...sådant icke-kärntekniskt avfall som redan deponerats i slutförvar omfattas ej av lagen." Detta skulle bringa klarhet i hur gränsen dras för IKA-avfallet.

Cyclife välkomnar IKA i systemet men utredningen bör även beakta övriga kärntekniska anläggningar (ÖKTA). Cyclife uppskattar att utredningen – trots att IKA (icke-kärntekniskt avfall) formellt låg utanför direktiven – ändå insåg värdet av att inkludera även detta avfall i det övergripande systemet (jfr utredningens uttalande s. 216). Detta är en mycket positiv ansats. Samtidigt vill Cyclife påpeka att det kvarstår en lucka beträffande de övriga kärntekniska anläggningarna (ÖKTA) som inte är kärnkraftverk. I nuläget tycks utredningen anta att befintliga reaktors avfall hanteras inom det gamla systemet och att IKA hanteras separat, men frågan är vad som händer med avfallet från exempelvis forskningsreaktorerna och Studsviks framtida avveckling. Cyclife anser att lagstiftningen och strategin tydligt bör adressera även avfall från dessa övriga verksamheter. Regeringen kan med fördel initiera en genomlysning eller ge NAO i uppdrag att tidigt inkludera ÖKTA-avfallet i den strategiska planeringen. På så vis undviker man att någon kategori av avfallsproducenter "faller mellan stolarna" när det nya systemet implementeras.

Avslutningsvis vill Cyclife återigen understryka att de ovanstående förslagen, i kombination med de positiva inslagen i utredningens betänkande (såsom tydliggjort statligt ansvar, inkludering av IKA och förstärkt nationell samordning), kommer att bidra till att det nya systemet för hantering av radioaktivt avfall blir **heltäckande, rättvist och effektivt**. Genom att ingen aktör glöms bort och genom att ta tillvara på befintliga lösningar och kompetenser kan ett robust regelverk skapas som gagnar hela branschen och främjar en ansvarsfull, säker hantering av radioaktivt avfall i Sverige under lång tid framöver. Cyclife ställer sig till förfogande för eventuella förtydliganden eller fortsatt dialog kring dessa frågor.

Cyclife Sweden AB

DocuSigned by:

00828263E5F84D0...

Delphine Servot

Cyclife Sweden AB

Box 610
SE-611 10 Nyköping
SWEDEN
Visiting adress: Studsvik

Phone +46 155 60 64 00
Fax +46 10 150 34 23

Registered in Nyköping, Sweden
Org. no. 559019-2455
VAT no. SE559019245501